

UNIVERZITET CRNE GORE

VIJEĆU PRIRODNO-MATEMATIČKOG FAKULTETA

PREDMET: IZVJEŠTAJ KOMISIJE O OCJENI MAGISTARSKOG RADA

Na LXXXIX sjednici Vijeća Prirodno-matematičkog fakulteta održanoj 18.10.2022. godine imenovana je Komisija za ocjenu magistarskog rada pod nazivom „*Prilog poznavanju vegetacije smrčevih šuma na teritoriji opštine Rožaje*“ kandidatkinje Azre Tahirović, u sastavu: prof. dr Danka Caković (mentor), prof. dr Slađana Krivokapić (član) i dr Dragana Petrović (član). Uvidom u dostavljeni rad Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ

Magistarski rad „*Prilog poznavanju vegetacije smrčevih šuma na teritoriji opštine Rožaje*“ kandidatkinje Azre Tahirović napisan je na 83 stranice. Rad sadrži 7 numerisanih poglavlja, kojima predhodi Sažetak. Poglavlja rada su: Uvod, Ciljevi rada, Materijal i metode, Rezultati, Diskusija, Zaključci i Literatura. Rukopis sadrži 12 tabela, 4 grafika, 38 fotografija, dok poglavlje Literatura sadrži 101 literaturnih izvora.

Ciljevi rada:

Najvažniji cilj rada je davanje doprinosa poznavanju smrčevih šuma na teritoriji opštine Rožaje. Uprkos velikom ekonomskom značaju ovih šuma, dosadašnji podaci su bili oskudni. Realizovana su terenska istraživanja i sprovedene su različite analize sa ciljevima utvrđivanja florističkog sastava šuma, njihove strukture i sintaksonomske pripadnosti sastojina. Istraživanjima je obuhvaćeno 10 lokaliteta, kako bi se ustanovila i ekološka diferencijacija šuma okoline Rožaja, procijenilo koliki je stepen degradacije šuma u različitim područjima i koji antropogeni faktori imaju najveći negativni uticaj.

Materijal i metode:

Terenska istraživanja su realizovana u periodu maj-avgust 2021., sakupljeni je herbarski materijal, je adekvatno herbarizovan i deponovan u herbarskoj zbirci PMF-a. Fitocenološka istraživanja su rađena po metodologiji Braun-Blanquet-a (1964). Fitocenološki snimci su unijeti u TurboVeg (Hennekens et Schaminée, 2001) i postali su dio vegetacijske baze Crne Gore (EU-ME-001). Podaci su obrađeni upotrebom softvera JUICE 7.0 paketa vegan (<http://cc.oulu.fi/~jarioksa/softhelp/vegan.html>) koji radi u softveru R (<http://www.r-project.org>) i PC-ORD (McCune et Mefford 1999). U hijerarhijskoj klaster analizi kombinovani su Relativni Sørensen (Relative Sørensen) i fleksibilni beta (Flexible beta, $\beta = -0.25$) da bi se odredila distanca i povezanost između klastera. Napravljena je kombinovana sinoptička tabela frekvencije i vjernosti u kojoj su date vrste po spratovima ((1) – sprat drveća, (4) - sprat žbunja i (6) – sprat zeljastih biljaka) i određene su dijagnostičke, konstantne i dominantne vrste. Dijagnostičke vrste su određene pomoću phi koeficijenta kao mjere vezanosti vrsta za određeni klaster. Urađena je komparativna analiza šuma okoline Rožaja sa raspoloživim literaturnim podacima o šumama u ostalim djelovima Crne Gore. Za svaku vrstu je određena životna forma po Raunkieru (MPh – megafanerofite, mPh-mezofanerofite, nPh-nanofanerofite, H-hemikriptofite, Ch-hamefite, G-geofite, T-terofite), čiju su podjelu dopunili Ellenberg i Mueller-Dombois (1967), a modifikovao je Stevanović (1992). Na osnovu životnih formi utvrđen je biološki spektar.

Rezultati:

U istraživanim šumama je zabilježeno 158 vrsta. Prosječna pokrovnost sprata drveća je 80 %, dok sprat žbunja sa 10 % ima najmanju pokrovnost. Prosječna pokrovnost sprata zeljastih biljaka je 25 %. Hijerarhijskom klaster analizom autorskih snimaka su dobijena 3 klastera, dok se analizama autorskih snimaka zajedno sa publikovanim podacima o smrčevim šumama iz Crne Gore diferenciralo 5 klastera. Klasterom 1 obuhvaćeni su već publikovani snimci, klaster 2 sadrži autorske snimke čija je analiza pokazala da pripadaju subasocijaciji *Piceetum abietis subalpinum*. U klasteru 3 sadržani su ranije publikovani fitocenološki snimci smrčevih šuma sa Prokletija, dok su klasterom 4 obuhvaćeni autorski snimci koji pripadaju asocijaciji *Piceetum abietis montanum*. Najzanimljiviji je klaster 5, koji je floristički i ekološki jasno diferenciran od ostalih klastera. Analize realizovane u okviru rada su pokazale da bi snimci ovog klastera mogli da pripadaju asocijaciji *Avenello flexuosae* –*Piceetum*, koja do sada nije zabilježena u Crnoj Gori i okruženju, ali je za definitivno utvrđivanje sintaksonomske pripadnosti klastera 5 potrebno uraditi istraživanja šireg područja.

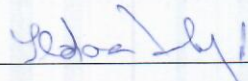
Zaključak

Rad „*Prilog poznavanju vegetacije smrčevih šuma na teritoriji opštine Rožaje*“ je dobro struktuiran, originalni naučni rezultati su jasno predstavljani. Komisija zaključuje da isti ispunjava sve konceptualne uslove i kriterijume predviđene Pravilima studiranja na master studijama, te sugeriše Vijeću PMFa da prihvati ovaj pozitivan izvještaj i odobri dalju proceduru.

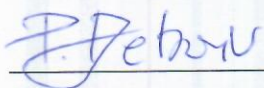
U Podgorici 1.12.2022.

Komisija

Prof. dr Slađana Krivokapić, član

Dr Dragana Petrović, član

Prof. dr Danka Caković, mentor